

Aan de gemeenteraad
van de gemeente Achtkarspelen
Postbus 2
9285 ZV BUITENPOST

Datum
2 juni 2022

Ons kenmerk
2021-SH-30002602

Onderwerp
Concept Accountantsverslag 2021

Geachte leden van de gemeenteraad,

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag over het boekjaar 2021. Dit verslag bevat de belangrijkste uitkomsten van onze werkzaamheden, waarvan wij vinden dat die voor u relevant zijn voor een goed begrip van de jaarrekening 2021, en voor het beoordelen van de financiële positie van uw gemeente.

De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college. In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2021 gecontroleerd.

Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening van de gemeente Achtkarspelen.

Wij hebben deze rapportage tijdens de bijeenkomst op 14 juni 2022 met uw controlecommissie besproken. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden. Het verslag van bevindingen is, zoals hiervoor reeds verwoord, bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2021. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Wij bedanken de medewerkers van de gemeente voor de prettige samenwerking en zijn vanzelfsprekend graag bereid een nadere toelichting te verstrekken.

Hoogachtend,

Astrium Overheidsaccountants B.V.

Drs. N.E. Lansbergen RA EMITA RE

Accountantsverslag

Gemeente Achtkarspelen – Boekjaar 2021

1. Inleiding

In het kader van de door de raad aan ons verstrekte opdracht voor de controle van de jaarrekening 2021 van de gemeente Achtkarspelen brengen wij u hierbij verslag uit van onze belangrijkste bevindingen naar aanleiding van onze eindejaars controlewerkzaamheden die wij onlangs hebben uitgevoerd.

Dit accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2021. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening van de gemeente Achtkarspelen.

Onze werkzaamheden zijn erop gericht een oordeel te kunnen geven over de jaarrekening 2021 van de gemeente Achtkarspelen en niet primair op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden in uw organisatie. De bevindingen in deze brief zijn daarom beperkt tot de punten die voortvloeien uit de controle van de jaarrekening.

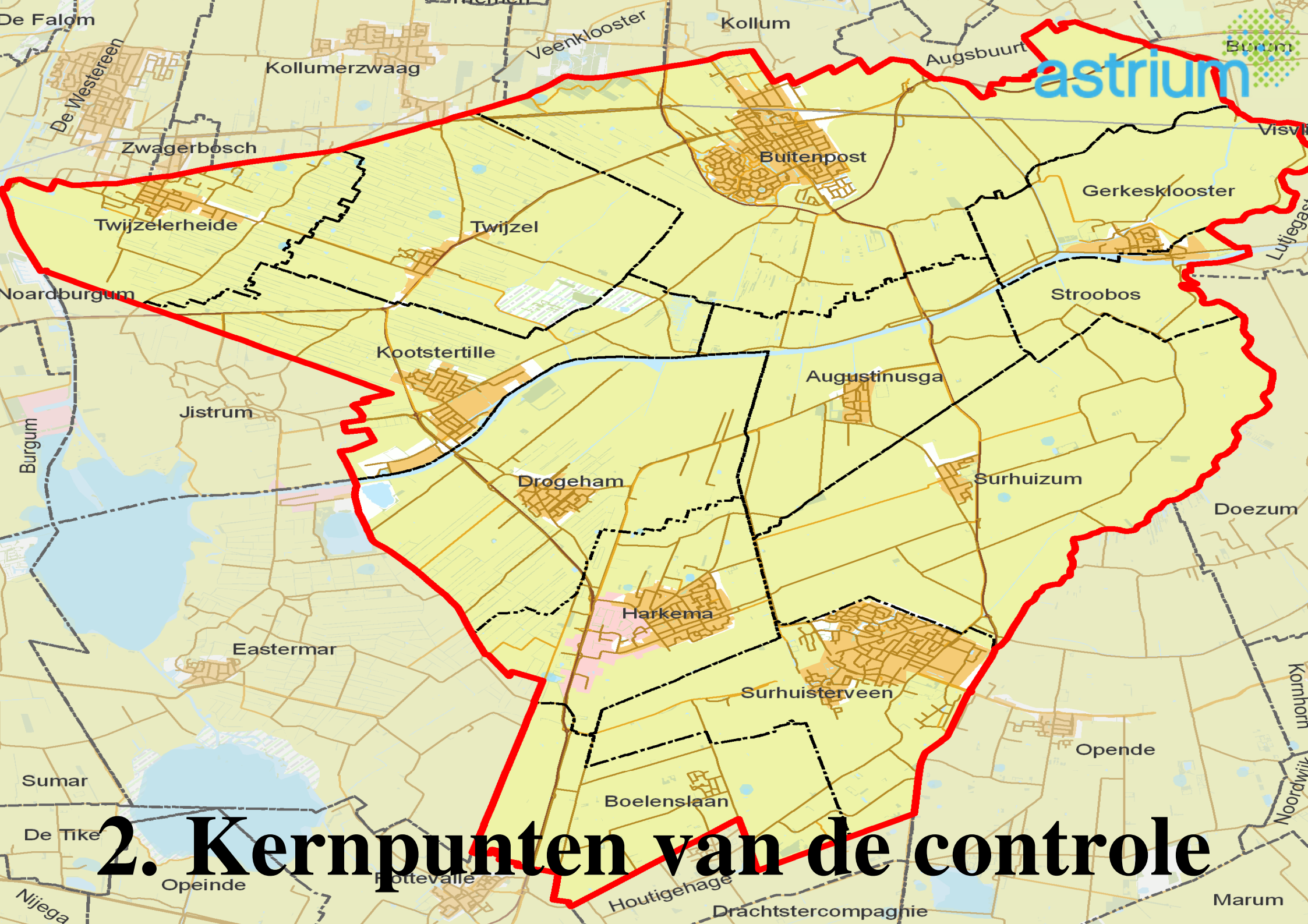
Wij hebben deze rapportage tijdens de bijeenkomst op 14 juni 2022 met uw controlecommissie besproken.

Het accountantsverslag is als volgt opgebouwd:

Hoofdstuk 1	Inleiding
Hoofdstuk 2	Kernpunten van de controle
Hoofdstuk 3	Analyse vermogen en resultaat
Hoofdstuk 4	Grondexploitaties
Hoofdstuk 5	Voorzieningen
Hoofdstuk 6	Sociaal domein
Hoofdstuk 7	Interne beheersing en automatisering
Hoofdstuk 8	Rechtmatigheid
Hoofdstuk 9	Overige bevindingen (jaarrekeningcontrole 2021)

Bijlagen:

A.	Niet-gecorrigeerde controleverschillen
B.	SiSa - Fouten en onzekerheden 2021
C.	Onafhankelijkheidsbevestiging en overige dienstverlening

2. Kernpunten van de controle

2. Kernpunten van de controle

2.1 Controleverklaring	De jaarrekeningcontrole is uitgevoerd zoals overeengekomen in de opdrachtbevestiging. In het najaar van 2021 hebben wij de interimcontrole verricht, die gericht is op de processen binnen de gemeente. De interimcontrole is afgesloten met een separate managementletter voor het college die op 14 december 2021 is besproken met uw controlecommissie. De controle in het voorjaar 2022 is gericht op het uitbrengen van een oordeel omtrent de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2021 van de gemeente Achtkarspelen. Wij hebben op 14 juni 2022 een goedkeurende controleverklaring afgegeven bij de jaarrekening voor zowel de getrouwheid als rechtmatigheid.
2.2 Reikwijdte van de controle	Met de opdrachtbevestiging heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2021. De reikwijdte van onze controle staat hierin omschreven. Er is gedurende het verloop van de controle over 2021 op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. Tijdens de uitvoering hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2021 voldoende voor de doelstelling van onze controle.
2.3 Grondslagen en verantwoording conform BBV	De accountantscontrole omvat onder meer een onderzoek naar de toepassing van de juistheid van de grondslagen in de jaarrekening. Naar onze mening zijn de door het college gekozen waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen aanvaardbaar, conform wet- en regelgeving en consistent toegepast. In het boekjaar 2021 zijn geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van de belangrijkste verslaggevingsgrondslagen uit het BBV.
2.4 Onafhankelijkheid	▪ Astrium Overheidsaccountants B.V. (hierna: Astrium) is onafhankelijk van de gemeente Achtkarspelen en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels en het beleid ten aanzien van onafhankelijkheid. ▪ Ons zijn geen relaties bekend tussen Astrium en de gemeente Achtkarspelen, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bijlage C bevat een nadere uiteenzetting van onze onafhankelijkheid.
2.5 Schattingen	Schattingen op basis waarvan een aantal jaarrekeningposten worden bepaald, zijn gebaseerd op inzichten van het management. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld. Wij hebben vastgesteld dat de schattingen en veronderstellingen aanvaardbaar zijn in het kader van de jaarrekening als geheel.
2.6 Goedkeurings- en rapporterings-tolerantie	De materialiteit die wij hebben gehanteerd bij de planning en uitvoering van de jaarrekeningcontrole 2021 bedraagt € 1.017.000 (2020: € 908.000). Deze materialiteit vloeit voort uit de wettelijk voorgeschreven (minimum)vereisten, zoals opgenomen in het Bado en het door de gemeenteraad op 18 februari 2021 vastgestelde controleprotocol.

	Goedkeuringstoleranties				
	Fouten	1% van de totale lasten	€ 1.017.000 (2020: € 908.000)		
	Onzekerheden	3% van de totale lasten	€ 3.051.000 (2020: € 2.724.000)		
	Rapporteringstoleranties				
	Fouten		groter dan € 50.000		
	Onzekerheden		groter dan € 50.000		
	Realisatie fouten en onzekerheden <i>Zie bijlage A van deze rapportage</i>	Getrouwheid	Rechtmatigheid		
	Fouten	€ 0	€ 0		
	Onzekerheden	€ 0	€ 0		
	De totale omvang van de fouten en de onzekerheden is lager dan de tolerantiegrenzen en heeft derhalve geen gevolgen voor de strekking van onze goedkeurende controleverklaring.				
2.7 Analyse vermogen en resultaat	Het gerealiseerd resultaat (inclusief de mutaties in de reserves) bedraagt € 2.257.000 voordelig versus een begroot resultaat (na begrotingswijzigingen) van € 641.000 voordelig. In het jaarverslag (paragraaf 1.3 – 2021 in vogelvlucht) heeft het College de belangrijkste afwijkingen tussen de gerealiseerde baten en lasten en de begrote baten en lasten toegelicht. In hoofdstuk 3 gaan wij nader in op het resultaat en de ontwikkeling van het (weerstands)vermogen.				
2.8 Grondexploitatie	De gemeente Achtkarspelen heeft de exploitatieberekening van de grondexploitatie ten behoeve van de jaarrekening 2021 geactualiseerd. Wij hebben vastgesteld of de uitgangspunten aanvaardbaar zijn. De waarde van de balanspost gronden in exploitatie per eind 2021 in de balans van de gemeente Achtkarspelen bedraagt € -162.000. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de boekwaarden van de grondexploitatie over de afgelopen jaren weergegeven:				
	Bouwgronden in exploitatie (x € 1.000)	2018	2019	2020	2021
	Woningbouw	1.273	1.723	1.590	429
	Bedrijventerreinen	686	428	554	-412
	Voorziening dekking verliessaldi	(724)	(977)	(901)	(179)
	Totaal	1.235	1.174	1.243	(162)

	Ten opzichte van 2020 is de boekwaarde van de post voorraden met € 1.405.000 afgenomen. De mutatie van de voorraad kan met name worden verklaard door grondverkoop (€ 3.619.000), investeringen (€ 795.000), tussentijdse resultaatnemingen (€ 1.245.000 voordelig) en aanpassingen van de voorzieningen (€ 174.000 voordelig). Het aantrekken van de markt is daarmee zowel ten aanzien van de woningbouw als de bedrijventerreinen duidelijk merkbaar in de gemeente Achtkarspelen. Voor een verdere toelichting over deze onderwerpen verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid in uw jaarverslag. Onze conclusie is dat wij kunnen instemmen met de schattingen die door het College zijn gemaakt bij de actualisatie van de complexen en daarmee ook met de uitkomsten van deze actualisatie. In hoofdstuk 4 gaan wij nader in op de controle alsmede de uitkomsten daarvan inzake de grondexploitaties.
2.9 Voorzieningen	Wij hebben gecontroleerd of de voorzieningen van de gemeente Achtkarspelen toereikend zijn. Daarbij hebben we specifiek beoordeeld of de gevormde voorzieningen voldoen aan de eisen en voorwaarden van het BBV. Overigens geldt dat altijd voldoende onderbouwing aanwezig dient te zijn alvorens een voorziening gevormd mag worden. Behaarplannen mogen volgens de notitie materiële vaste activa van de BBV (d.d. januari 2020) maximaal vijf jaar oud zijn. Wij hebben geconstateerd dat de ‘formele’ beheersplannen in het boekjaar 2021 zijn geactualiseerd en vastgesteld middels de Nota Kapitaalgoederen 2022-2026. Achtkarspelen voldoet derhalve aan deze ‘formele’ eis voor het handhaven van de voorziening voor groot onderhoud in de jaarrekening 2021. In hoofdstuk 5 gaan wij nader in op de controle en de uitkomsten inzake de voorzieningen.
2.10 Sociaal Domein	<u>Zorg in natura</u> Voor de kosten van de Jeugdwet en Wmo steunt de gemeente Achtkarspelen op de controleverklaringen en financiële productieverantwoordingen van zorgaanbieders. Voor de kosten vanuit de <u>Jeugdwet</u> en de <u>Wmo</u> kon respectievelijk een bedrag van € 485.700 en € 898.300 niet onderbouwd worden met ontvangen controleverklaringen en financiële productieverantwoordingen, dit omdat deze zorgaanbieders gelet op de omvang van de zorgkosten op basis van de gemaakte afspraken geen controleverklaring hoeven aan te leveren. Uw gemeente heeft diverse aanvullende interne verbijzonderde controles (o.a. aanschrijven van cliënten) uitgevoerd om de zogenaamde ‘prestatielevering’ alsnog te vast te kunnen stellen. Deze inspanningen hebben ervoor gezorgd dat wij de getrouwheid en rechtmatigheid van de lasten in het sociaal domein hebben kunnen vaststellen. <u>Persoonsgebonden budgetten (PGB)</u> De gemeente Achtkarspelen heeft de totale kosten inzake de PGB-budgetten gebaseerd op de verantwoording van de SVB. Evenals vorig jaar heeft geen sluitende controle op de levering van de zorg plaatsgevonden door de (accountant van) SVB. Hierdoor ontstaat voor de gemeente Achtkarspelen in eerste instantie een onzekerheid. Om deze onzekerheid weg te nemen zijn (intern) aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd (steekproeven). Hieruit hebben wij voldoende controlezekerheid verkregen, zodat de onzekerheid <u>niet</u> meegenomen hoeft te worden in de foutenevaluatie. In hoofdstuk 6 gaan wij nader in op de controle en de uitkomsten inzake het sociaal domein.

3. Analyse vermogen en resultaat

3. Analyse vermogen en resultaat

3.1 Eigen vermogen	Het BBV kent een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling (het gerealiseerde saldo van baten en lasten) en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. De gemeente mag geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen muteren. Om het resultaat van de jaarrekening goed te kunnen begrijpen, is het van belang dat u inzicht heeft in wat het effect op de reserves van uw gemeente is geweest (x € 1.000). <table border="1"> <thead> <tr> <th>Resultaat 2021</th><th>(x € 1.000)</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>De totale baten van uw gemeente over 2021 bedragen:</td><td>€ 94.942</td></tr> <tr> <td>De totale lasten van uw gemeente over 2021 bedragen:</td><td>€ 92.401</td></tr> <tr> <td>Het resultaat bedraagt (saldo baten en lasten programma's voor reservemutaties):</td><td>(+) € 2.541</td></tr> <tr> <td>Gedurende het jaar heeft u reeds voor diverse zaken besloten gelden te reserveren. Deze gelden zijn in de reserves gestort:</td><td>€ 9.927</td></tr> <tr> <td>Tevens hebt u besloten tot het dekken van diverse uitgaven uit de reserves. Deze gelden zijn onttrokken uit de reserve:</td><td>€ 9.644</td></tr> <tr> <td>Per saldo gedurende het jaar gelden gestort (meer gestort in de reserves dan onttrokken):</td><td>(-/-) € 283</td></tr> <tr> <td>Gerealiseerd resultaat 2021 na reservemutaties</td><td>€ 2.258</td></tr> </tbody> </table>	Resultaat 2021	(x € 1.000)	De totale baten van uw gemeente over 2021 bedragen:	€ 94.942	De totale lasten van uw gemeente over 2021 bedragen:	€ 92.401	Het resultaat bedraagt (saldo baten en lasten programma's voor reservemutaties):	(+) € 2.541	Gedurende het jaar heeft u reeds voor diverse zaken besloten gelden te reserveren. Deze gelden zijn in de reserves gestort:	€ 9.927	Tevens hebt u besloten tot het dekken van diverse uitgaven uit de reserves. Deze gelden zijn onttrokken uit de reserve:	€ 9.644	Per saldo gedurende het jaar gelden gestort (meer gestort in de reserves dan onttrokken):	(-/-) € 283	Gerealiseerd resultaat 2021 na reservemutaties	€ 2.258
Resultaat 2021	(x € 1.000)																
De totale baten van uw gemeente over 2021 bedragen:	€ 94.942																
De totale lasten van uw gemeente over 2021 bedragen:	€ 92.401																
Het resultaat bedraagt (saldo baten en lasten programma's voor reservemutaties):	(+) € 2.541																
Gedurende het jaar heeft u reeds voor diverse zaken besloten gelden te reserveren. Deze gelden zijn in de reserves gestort:	€ 9.927																
Tevens hebt u besloten tot het dekken van diverse uitgaven uit de reserves. Deze gelden zijn onttrokken uit de reserve:	€ 9.644																
Per saldo gedurende het jaar gelden gestort (meer gestort in de reserves dan onttrokken):	(-/-) € 283																
Gerealiseerd resultaat 2021 na reservemutaties	€ 2.258																
3.2 Financiële positie	Inclusief het onverdeelde resultaat 2021 bedraagt het eigen vermogen van de gemeente per ultimo 2021 € 26,3 miljoen. Ten opzichte van het jaar 2020 is sprake van een toename van circa € 2,5 miljoen. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door een positief resultaat (voor reservemutaties) over het verslagjaar 2021. Het resultaat over het boekjaar 2021 is € 1,6 miljoen voordeliger uitgekomen dan bij de laatste begrotingswijziging was voorzien. Dit verschil bestaat met name uit incidentele posten zoals tussentijdse winstnemingen op de grondexploitaties (€ 1,2 miljoen), verkoop van losse bouwkavels (€ 0,1 miljoen) en nagekomen (voordelige) afrekeningen Wmo begeleiding en Beschermd Wonen (€ 0,2 miljoen). In het jaarverslag (paragraaf 1.3 – 2021 in vogelvlucht) heeft het College de belangrijkste afwijkingen toegelicht.																

	De totale vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage wordt bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Ultimo 2021 bedraagt dit solvabiliteitspercentage 31,6% (2020: 26,5%). Hoewel de minimale norm van 20% van de VNG wordt gehaald, wordt pas bij een solvabiliteit van 50% op basis van de VNG normering gesproken van een ‘voldoende’. De netto schuldquote bedraagt 39,6% (2020: 44,2%). Deze ratio geeft aan in hoeverre de schulden zich verhouden tot de jaarlijkse baten. De netto schuldquote is in 2021 verbeterd ten opzichte van 2020. Wij stellen vast dat ruimschoots wordt voldaan aan de gehanteerde norm van 130% van de VNG en daarmee als een laag risico wordt onderkend. Er is derhalve sprake van een laag risicoprofiel voor de netto schuldquote.												
3.3 Weerstands-vermogen	Ten einde een oordeel te geven over de financiële positie van de gemeente dienen naast het eigen vermogen ook de risico’s zoals opgenomen in de risicoparagraaf te worden betrokken. In de jaarrekening zijn de risico’s weergegeven in de paragraaf weerstandvermogen. Evenals voorgaande jaren worden de risico’s periodiek geactualiseerd zodat een actueel inzicht bestaat in de risico’s. In de jaarrekening 2021 is de actuele stand van zaken ten aanzien van de risico’s opgenomen en laat zich als volgt samenvatten: <table><tr><th>Onderdeel</th><th>2020</th><th>2021</th></tr><tr><td>Weerstandscapaciteit (algemene reserve na verwerking resultaat)</td><td>€ 23.709.000</td><td>€ 26.250.000</td></tr><tr><td>Risico’s maximale omvang (financieel vertaald kans * impact)</td><td>€ 3.545.000</td><td>€ 3.000.000</td></tr><tr><td>Weerstandratio</td><td>6,69</td><td>8,75</td></tr></table> Wij zijn van mening dat de integrale risicobenadering en de financiële vertaling van de verwachte risico’s in 2021 op een adequate wijze heeft plaatsgevonden. Op basis van de weerstandratio kan de weerstandcapaciteit van de gemeente Achtkarspelen als ‘ruim voldoende’ worden aangemerkt. De gemeente Achtkarspelen heeft, op dit moment, voldoende ruimte om de risico’s zoals deze nu zijn onderkend in de risicoparagraaf, met de algemene reserve te kunnen opvangen. Een belangrijke kanttekening hierbij is wel het perspectief voor de komende jaren. Zo zijn in de kadernota 2021 al vijf ombuigingslijnen gepresenteerd om weer grip op de begroting te krijgen, welke vanaf 2022 in toenemende mate doorwerken in de begrotingen. Via de P&C-cyclus wordt gemonitord op de realisatie van deze ombuigingen. In de begroting 2022 laat de jaarschijf 2023 een nadeel zien op de structurele exploitatie (incidentele baten en lasten buiten beschouwing latend). Voor de daarop volgende jaren wordt wel een positief resultaat verwacht, echter de verdeling van het gemeentefonds pakt voor de gemeente Achtkarspelen zeer nadelig uit, waardoor het van groot belang is om de ontwikkeling van de verwachte begrotingssaldi nauwgezet te volgen.	Onderdeel	2020	2021	Weerstandscapaciteit (algemene reserve na verwerking resultaat)	€ 23.709.000	€ 26.250.000	Risico’s maximale omvang (financieel vertaald kans * impact)	€ 3.545.000	€ 3.000.000	Weerstandratio	6,69	8,75
Onderdeel	2020	2021											
Weerstandscapaciteit (algemene reserve na verwerking resultaat)	€ 23.709.000	€ 26.250.000											
Risico’s maximale omvang (financieel vertaald kans * impact)	€ 3.545.000	€ 3.000.000											
Weerstandratio	6,69	8,75											

3.4 Conclusie financiële positie

De gemeente Achtkarspelen beschikt over een voldoende financiële positie en is derhalve in staat om toekomstige tegenvallers, zoals nu onderkend in de risicoparagraaf op geld en op kans van het vóórkomen, op te vangen. Opgemerkt wordt wel dat de financiële situatie voor de komende jaren onder druk staat, waardoor ook de weerstandscapaciteit kan afnemen.

CONCEPT

4. Grondexploitatie

4. Grondexploitaties

4.1 Samenvatting	Wij hebben de grondexploitaties 2021 beoordeeld en onze bevindingen zijn in deze paragraaf opgenomen. Samenvattend concluderen wij: 1) De gemeente Achtkarspelen heeft voor alle BIE (bouwgronden in exploitatie) een individueel en geactualiseerd exploitatieplan ten behoeve van de jaarrekening 2021 opgesteld; 2) In 2021 is de totale waarde van de grondexploitatie afgenomen van € 1.243.000 naar € -162.000. 3) Het risicoprofiel is fors afgenomen ten opzichte van voorgaand boekjaar doordat de boekwaarde fors is gedaald en diverse complexen zijn afgesloten. 4) In het boekjaar 2021 is voor meerdere projecten (tussentijdse) winst genomen conform de door de commissie BBV voorgeschreven systematiek (POC). Dit betreft in totaal € 1.245.000. 5) Als gevolg van de actualisatie van de grondexploitaties zijn de vooruitzichten verbeterd, waardoor de verliesvoorzieningen voor een tweetal complexen zijn vrijgevallen. Dit betreft in totaal € 174.000.																									
4.2 Algemeen beeld	In onderstaande tabel is het verloop van de boekwaarde van de grondexploitaties over de afgelopen jaren weergegeven: <table><tr><th>Bouwgronden in exploitatie (x € 1.000)</th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr><tr><td>Woningbouw</td><td>1.273</td><td>1.723</td><td>1.590</td><td>429</td></tr><tr><td>Bedrijventerreinen</td><td>686</td><td>428</td><td>554</td><td>-412</td></tr><tr><td>Voorziening dekking verliessaldi woningbouw</td><td>(724)</td><td>(977)</td><td>(901)</td><td>(179)</td></tr><tr><td>Totaal</td><td>1.235</td><td>1.174</td><td>1.243</td><td>(162)</td></tr></table> Ten opzichte van 2020 is de boekwaarde van de post voorraden met € 1.405.000 afgenomen. De mutatie van de voorraad kan met name worden verklaard door grondverkoop (€ 3.619.000), investeringen (€ 795.000), tussentijdse resultaatnemingen (€ 1.245.000 voordelig) en aanpassingen van de voorzieningen (€ 174.000 voordelig). Het aantrekken van de markt is daarmee zowel ten aanzien van de woningbouw als de bedrijventerreinen duidelijk merkbaar in de gemeente Achtkarspelen. Voor een verdere toelichting over deze onderwerpen verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid in uw jaarverslag. Onze conclusie is dat wij kunnen instemmen met de schattingen die door het College zijn gemaakt bij de actualisatie van de complexen en daarmee ook met de uitkomsten van deze actualisatie.	Bouwgronden in exploitatie (x € 1.000)	2018	2019	2020	2021	Woningbouw	1.273	1.723	1.590	429	Bedrijventerreinen	686	428	554	-412	Voorziening dekking verliessaldi woningbouw	(724)	(977)	(901)	(179)	Totaal	1.235	1.174	1.243	(162)
Bouwgronden in exploitatie (x € 1.000)	2018	2019	2020	2021																						
Woningbouw	1.273	1.723	1.590	429																						
Bedrijventerreinen	686	428	554	-412																						
Voorziening dekking verliessaldi woningbouw	(724)	(977)	(901)	(179)																						
Totaal	1.235	1.174	1.243	(162)																						

4.3 Grondexploitaties

De gemeente Achtkarspelen heeft de exploitatieberekening van de grondexploitaties ten behoeve van de jaarrekening 2021 geactualiseerd. Wij hebben vastgesteld of de uitgangspunten aanvaardbaar zijn. De waarde van de balanspost voorraden per eind 2021 in de balans van de gemeente Achtkarspelen bedraagt € -162.000. De boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden is als volgt opgebouwd:

	Boekwaarde 1-1-2021	Vermeerde ringen	Verminderin gen	Resultaat 2021	Boekwaarde 31-12-2021	Voorziening verliezen 31-12-2021	Balanswaarde 31-12-2021
Woningbouw							
Vierhuistweg S'veen	510.000	38.000	-	-548.000	0	-	0
Nije Jirden S'veen	357.000	142.000	-817.000	318.000	0	-	0
Over de Vaart Buitenpost	217.000	87.000	-493.000	189.000	0	-	0
Twijzel, Sportvelden	69.000	1.000	-55.000	8.000	23.000	-	23.000
Mskelyn, Augustinusga	61.000	92.000	-196.000	43.000	0	-	0
De Lits, Buitenpost	302.000	7.000	-	-	309.000	-179.000	130.000
De Fûgelkamp, Harkema	74.000	23.000	-	-	97.000	-	97.000
Totaal woningbouw	1.590.000	390.000	-1.561.000	10.000	429.000	-179.000	250.000

	Bedrijventerreinen							
	De Swadde Buitenpost	56.000	2.000	-51.000	127.000	135.000	-	135.000
	Oost Kootstertille	-272.000	96.000	-390.000	216.000	-350.000	-	-350.000
	Quakkenburg Harkema	40.000	2.000	-190.000	2.000	-146.000	-	-146.000
	Lauwerskwartier	730.000	305.000	-1.427.000	342.000	-51.000	-	-51.000
	Totaal bedrijventerreinen	554.000	405.000	-2.058.000	687.000	-412.000	-	-412.000
	Totaal boekwaarde	2.144.000	795.000	-3.619.000	697.000	17.000	-179.000	-162.000
Onze conclusie is dat wij kunnen instemmen met de schattingen die door het College zijn gemaakt bij de actualisatie van de complexen en daarmee ook met de uitkomsten van deze actualisatie.								
4.4 Gehanteerde parameters	De gehanteerde kosten- en opbrengsteninflatie zijn door u afgeleid van gepubliceerde cijfers door Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Dat deze inflatiecijfers ook voor de exploitaties van de gemeente Achtkarspelen van toepassing zijn is onderbouwd met calculatieverschillen uit het verleden, gemaakte afspraken met ontwikkelaars dan wel met behulp van recentelijke transacties. Tijdens de controle over het boekjaar 2021 heeft dit niet tot bijzonderheden of aanpassingen geleid. De rekenrente is gebaseerd op het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningportefeuille op basis van de verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen en wordt daarmee op een consistente wijze berekend. De gehanteerde rente bedraagt 0,53% en is gebaseerd op de definitieve jaarrekening van het voorgaande jaar. De disconteringsvoet is bij de doorrekening door u gekoppeld aan het maximaal meerjarig streefpercentage van de ECB (Europese Centrale Bank) voor de inflatie binnen de eurozone, te weten 2%. Hiermee voldoet de gemeente Achtkarspelen aan de uitgangspunten zoals gesteld in de BBV-notitie. Wij zijn van mening dat de projectbegrotingen zijn gebaseerd op valide uitgangspunten en dat de stijging van de opbrengsten relatief voorzichtig is ingeschat.							

4.5 Planning en programmering

Ten aanzien van planning zien wij dat een aantal exploitaties een relatief lange doorlooptijd c.q. verwachte einddatum kennen. Exploitaties met een langere looptijd kennen onzekerheden en bevatten schattingselementen waardoor toekomstige opbrengsten en kosten lastiger aannemelijk zijn te maken. Om hierover voldoende controlezekerheid te krijgen hebben wij met behulp van “backtesting” inzicht gekregen in de kwaliteit van de inschatting door het College (oftewel wat betrof inschatting vorig jaar versus de realisatie).

In het kader van “backtesting” en nog te realiseren opbrengsten en kosten merken wij het volgende op:

- **Doorlooptijd:** De doorlooptijd van de exploitaties zijn relatief lang, echter de door de Commissie BBV aangeduide 10-jaarstermijn wordt niet overschreden.
- **Woningbouw:** In 2021 zijn op diverse (woningbouw) grondexploitaties verkopen gerealiseerd. Er is in 2021 voor circa € 1,6 miljoen aan verkopen gerealiseerd, hetgeen heeft geleid tot een forse daling van de boekwaarde ten opzichte van 2020.
- **Bedrijventerreinen:** De bedrijventerreinen vertegenwoordigen een totale boekwaarde van € -412.000. De afname van de boekwaarde is het grotendeels het gevolg van verkopen die in 2021 zijn gerealiseerd (€ 2,1 miljoen).

Tevens merken wij op dat in 2022 al diverse grondverkopen is gerealiseerd, waardoor de boekwaarde in 2022 nog verder zal afnemen.

Uit de “backtesting” en nog te realiseren opbrengsten en kosten constateren wij dat u adequaat ingespeeld heeft op zowel planning als programmeringen.

5. Voorzieningen

5. Voorzieningen

5.1 Voorzieningen - algemeen	Wij hebben gecontroleerd of de voorzieningen van de gemeente Achtkarspelen toereikend zijn. Daarbij hebben we specifiek beoordeeld of de gevormde voorzieningen voldoen aan de eisen en voorwaarden van het BBV. In artikel 44 van het BBV is opgenomen dat voorzieningen (alleen) gevormd moeten worden voor: 1. Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten. 2. Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten. 3. Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren. 4. Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. Overigens geldt dat altijd voldoende onderbouwing aanwezig dient te zijn alvorens een voorziening gevormd mag worden. Voor de opgenomen voorzieningen in de jaarrekening hebben wij deze ontvangen.
5.2 Voorziening achterstallig onderhoud wegen	De gemeente heeft een voorziening gevormd voor het achterstallig onderhoud van wegen. De gemeente heeft verplichtingen voor achterstallig onderhoud aan wegen dat wel en niet levensduur verlengend is. Voor niet levensduur verlengend onderhoud is een voorziening gevormd. Voor levensduur verlengend geldt dat deze investeringen worden geactiveerd. Deze investeringsverplichting is als toelichting opgenomen in de jaarrekening. Wij adviseren u jaarlijks de toereikendheid van de voorziening achterstallig onderhoud te beoordelen.
5.3 Onderhoudsvoorzieningen	Lasten van groot onderhoud kunnen in het jaar van ontstaan ten laste van een vooraf gevormde voorziening worden gebracht (artikel 44 lid 1c BBV). Een dergelijke voorziening wordt gevormd om, op grond van de financiële verordening artikel 212 Gemeentewet, de lasten groot onderhoud over meerdere begrotingsjaren te egaliseren. Binnen de gemeente Achtkarspelen zijn voorzieningen gevormd voor het groot onderhoud aan het gemeentehuis, sporthallen en welzijnsaccommodaties. Beheerplannen mogen volgens de notitie materiële vaste activa van de BBV (d.d. januari 2020) maximaal vijf jaar oud zijn. Wij hebben geconstateerd dat de 'formele' beheersplannen in het boekjaar 2021 zijn geactualiseerd en vastgesteld middels de Nota Kapitaalgoederen 2022-2026. De gemeente Achtkarspelen voldoet derhalve aan deze 'formele' eis voor het vormen van de voorziening voor groot onderhoud voor 2021. Op basis van verwachte onderhoudsuitgaven is sprake van een jaarlijks toereikende dotatie aan de onderhoudsvoorzieningen.

5.4 Voorziening riolering en reiniging

De gemeente Achtkarspelen classificeert de voorzieningen riolering en reiniging als voorziening op grond van artikel 44 lid 2 van het BBV (van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden). De mutatie op deze voorzieningen betreft het resultaat op het product riolering en het product reiniging. Het resultaat op deze producten bestaat enerzijds uit de ontvangen heffingen en anderzijds uit de kapitaallasten van de geïnvesteerde bedragen en de lasten voor de uitgevoerde (onderhouds)werkzaamheden. Deze verwerkingswijze is conform het BBV.

In 2021 is het tarief van de rioolheffing niet kostendekkend gebleken, waardoor in 2021 aan de voorziening is onttrokken ter dekking van het product riolering. Wij adviseren u om jaarlijks te monitoren op basis van het GRP of de omvang van de voorziening riolering toereikend is c.q. blijft om de resultaten uit het product riolering te kunnen dekken.

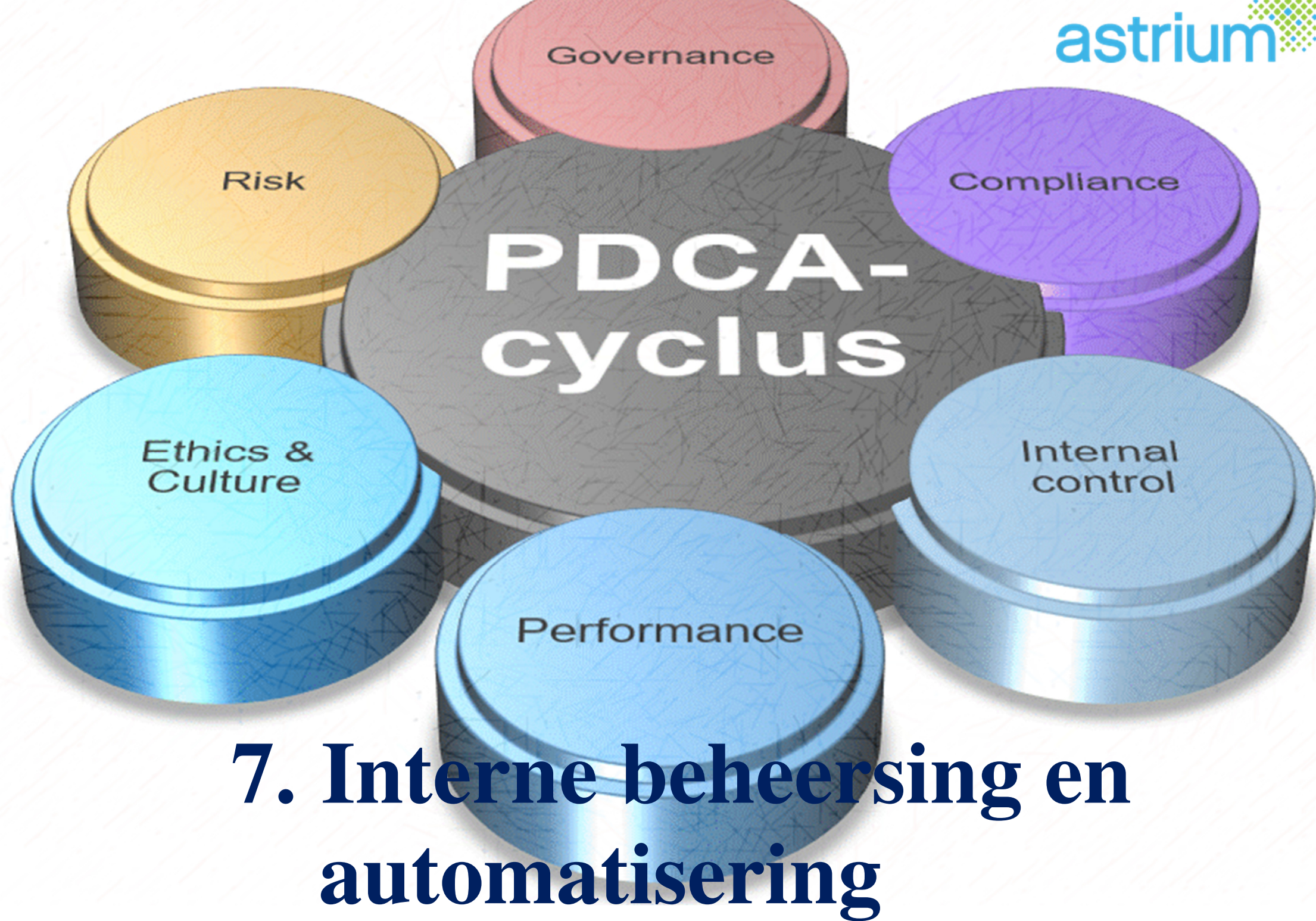
Het tarief ten aanzien van de reiniging is wel kostendekkend gebleken, derhalve is het overschot op het product reiniging toegevoegd aan de voorziening.

6. Sociaal domein

6. Sociaal domein

6.1 Sociaal domein - Algemeen	Het college van de gemeente Achtkarspelen is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening. Voor het sociaal domein is de gemeente echter afhankelijk van diverse partijen, zoals de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en tal van zorgaanbieders. Om verantwoording af te kunnen leggen over de lasten die samenhangen met het sociaal domein is de gemeente daarom afhankelijk van het verkrijgen van betrouwbare verantwoordingsinformatie van deze partijen. Dit uit zich in de bevindingen in deze paragraaf.												
6.2 Sociaal domein – Persoonsgebonden budgetten	Overeenkomstig voorgaand jaar blijkt uit de controleverklaring die door de accountant van de SVB is afgegeven, dat er geen zekerheid kan worden verkregen omtrent de geleverde zorg in de vorm van PGB's. Deze onzekerheid is ontstaan door leemten in de bedrijfsvoering van de SVB. De SVB heeft de maximale fout/onzekerheid aangegeven voor de gemeente Achtkarspelen. Voor 2021 gaat dit om de volgende bedragen <table><tr><th></th><th>Lasten PGB's 2021</th><th>Maximale ingeschatte fout (gerapporteerd door SVB)</th></tr><tr><td>Jeugdzorg</td><td>€ 187.000</td><td>€ 17.895</td></tr><tr><td>WMO</td><td>€ 363.700</td><td>€ 30.620</td></tr><tr><td>Totaal</td><td>€ 550.700</td><td>€ 48.515</td></tr></table> Wij hebben vastgesteld dat de gemeente, middels nader onderzoek, voldoende werkzaamheden heeft gedaan om de prestatielevering vast te stellen en deze onzekerheid tot nihil terug te brengen. Wij nemen dan ook geen onzekerheid mee in onze foutevaluatie ten aanzien van PGB budgetten.		Lasten PGB's 2021	Maximale ingeschatte fout (gerapporteerd door SVB)	Jeugdzorg	€ 187.000	€ 17.895	WMO	€ 363.700	€ 30.620	Totaal	€ 550.700	€ 48.515
	Lasten PGB's 2021	Maximale ingeschatte fout (gerapporteerd door SVB)											
Jeugdzorg	€ 187.000	€ 17.895											
WMO	€ 363.700	€ 30.620											
Totaal	€ 550.700	€ 48.515											
6.3 Sociaal domein – Zorg in natura	Voor de kosten van de Jeugdwet en Wmo steunt de gemeente Achtkarspelen op de controleverklaringen en financiële productieverantwoordingen van zorgaanbieders. Voor de kosten vanuit de <u>Jeugdwet</u> en de <u>Wmo</u> kon respectievelijk een bedrag van € 485.700 en € 898.300 niet onderbouwd worden met ontvangen controleverklaringen en financiële productieverantwoordingen, dit omdat deze zorgaanbieders gelet op de omvang van de zorgkosten op basis van de gemaakte afspraken geen controleverklaring hoeven aan te leveren. Uw gemeente heeft diverse aanvullende interne verbijzonderde controles (o.a. aanschrijven van cliënten) uitgevoerd om de zogenaamde 'prestatielevering' alsnog te vast te kunnen stellen. Deze inspanningen hebben ervoor gezorgd dat wij de getrouwheid en rechtmatigheid van de lasten in het sociaal domein hebben kunnen vaststellen.												

7. Interne beheersing en automatisering

7. Interne beheersing en automatisering

7.1 Samenvatting bevindingen managementletter 2021	Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in november 2021 een interimcontrole uitgevoerd. Deze interimcontrole is primair gericht op de bedrijfsvoering binnen de gemeente met name de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens. Onze bevindingen, voortvloeiend uit de interimcontrole, zijn vastgelegd in de managementletter van 7 december 2021. Op basis van de uitgevoerde interimcontrole kunnen wij concluderen dat de administratieve organisatie en interne beheersing (de controles in de lijn, gecombineerd met de verbijzonderde interne controles) van de Werkmaatschappij 8KTD en beide gemeenten generiek genomen voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Specifiek genomen zijn er wel diverse verbeterpunten geconstateerd ten aanzien van de interne beheersing (lees in control-situatie) van bijvoorbeeld de IT-beheerorganisatie en de inrichting van verantwoordelijkheden en eigenaarschap rondom de P&C-cyclus, maar ondanks de beperkingen van Covid-19 en de lockdown heeft de organisatie toch diverse goede stappen vooruit kunnen zetten. Voor onze specifieke bevindingen en overige aanbevelingen (verbeterpunten) verwijzen wij u naar de genoemde managementletter d.d. 7 december 2021.
7.2 Opvolging bevindingen managementletter	Tussen het moment van het uitbrengen van de managementletter (7 december 2021) en de controle van de jaarrekening (april - mei 2022) is de organisatie actief met het opvolgen van de aanbevelingen uit de managementletter. Er wordt, mede in verband met de aangekondigde rechtmatigheidsverantwoording, geïnvesteerd in de verbijzonderde interne controle functie van de gemeente. Dit levert een belangrijke bijdrage aan de doorontwikkeling van de processen en de bewustwording bij de betrokken medewerkers. Ook wordt er opvolging gegeven aan aanbevelingen op het gebied van risicomanagement (Gemeente Brede Risico Analyse, GBRA), waarin de aanbevelingen van het in het voorjaar van 2022 uitgevoerde onderzoek van de Rekenkamer worden betrokken. Wij constateren dat nog niet alle aanbevelingen zijn opgevolgd. De aanbevelingen, zoals bijvoorbeeld contractmanagement, prestatielevering en het subsidieproces, worden door de organisatie opgepakt maar definitieve afwikkeling en structurele borging in de processen blijkt soms tijdrovend te zijn. Aandacht voor de opvolging van de aanbevelingen blijft derhalve van belang. In het najaar 2022 zullen wij rapporteren over de voortgang van deze bevindingen in onze managementletter.
7.3 Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiserings-omgeving	Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen, die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Op grond van artikel 393 lid 4, Titel 9 Boek 2 BW rapporteren wij onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in dit verslag. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de controle van de jaarrekening niet specifiek is gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Wij zijn van mening dat voldoende maatregelen zijn getroffen om de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en informatievoorziening te waarborgen.

8. Rechtmatigheid

8. Rechtmatigheid

8.1 Begrotings-rechtmatigheid	De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op de artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet. Deze normen dient de gemeenteraad zelf nader in te vullen en te concretiseren. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat het college belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig meldt aan de gemeenteraad, zodat de gemeenteraad hierover tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat het college inbreuk maakt op het budgetrecht van de gemeenteraad. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Een overschrijding van de begroting is altijd onrechtmatig, maar hoeft door de accountant niet in alle gevallen te worden meegewogen in zijn oordeel. In die gevallen dat de gemeenteraad geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat de accountant deze kostenoverschrijdingen niet betreft bij de beslissing of hij al dan niet een goedkeurend rechtmatigheidsoordeel kan afgeven. <u>Essentieel is dat de raad nadere regels kan stellen wanneer:</u> 1. Kostenoverschrijdingen zijn gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten 2. Kostenoverschrijdingen passen binnen het beleid of 3. Kostenoverschrijdingen bij open einde regelingen. Daarnaast moet de accountant deze lastenoverschrijdingen – waarvan het college in de jaarrekening moet aangeven dat de raad deze nog dient te autoriseren – in het verslag van bevindingen aan de orde stellen. Extra lasten die zijn gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden, terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten en waarbij de raad nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid kijkt de accountant naar de lastenoverschrijdingen per programma die de rapportagetolerantie overschrijden. Op vijf programma's is een begrotingsoverschrijding op de lasten geconstateerd, welke de rapportagetolerantie overschrijdt. Deze zijn in de tabel hierna opgenomen:
--------------------------------------	--

	Lastenoverschrijding programma	Begrotingsafwijking	Onrechtmatig, telt niet mee in oordeel	Onrechtmatig telt wel mee in oordeel
	Programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat	€ 237.000	✓	
	Programma 3 - Economie	€ 1.990.000	✓	
	Programma 5 – Sport, cultuur en recreatie	€ 51.000	✓	
	Programma 8 – Volksgezondheid en milieu	€ 2.288.000	✓	
	Overhead	€ 1.141.000	✓	
	De overschrijdingen zijn op pagina 183 duidelijk herkenbaar in de jaarrekening opgenomen en toereikend toegelicht in de verschillende programma's. <u>Conclusie:</u> De begrotingsoverschrijdingen zijn getoetst aan de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. De begrotingsoverschrijdingen ten aanzien van programma 3 en 8 worden gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten, de overschrijdingen op programma 2, 5 en overhead zijn passend binnen bestaand beleid. Deze overschrijdingen tellen niet mee bij de bepaling van de strekking van ons rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening 2021.			
8.2 Naleving Europese Aanbestedingsrichtlijnen	Tijdens de jaarrekeningcontrole zijn conform het normenkader ook werkzaamheden uitgevoerd inzake de naleving van de Europese Aanbestedingsvoorschriften. Er zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd.			
8.3 Rechtmatigheidsverklaring vanaf 2022	Over de jaarrekening 2022 van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen zal – zoals het er nu naar uitziet – het college verplicht zijn een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening op te nemen. De benodigde formele wetswijzigingen zijn op 31 mei jl. door de Tweede Kamer aangenomen en gaan nu voor besluitvorming naar de Eerste Kamer. Tevens zal het BBV hierop in de komende periode aangepast worden. De accountant zal zijn/haar oordeel geven over de getrouwheid van de jaarrekening waar de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel van uitmaakt. De accountant verstrekt geen afzonderlijk rechtmatigheidsoordeel meer. Inmiddels is een standaardtekst voor deze verantwoording ontwikkeld. Hierin geeft het college aan dat er zich geen rechtmatigheidsfouten (alleen de 3 criteria: begroting, voorwaarden en M&O) in de financiële handelingen gedurende het kalenderjaar hebben voorgedaan boven een gestelde verantwoordingsgrens. De keuze van de hoogte van deze grens – de verantwoordingsgrens – wordt aan het college overgelaten en is maximaal 3% van de totale lasten inclusief de toevoegingen			

aan reserves. Overigens merken wij hierbij op dat de huidige drempels ten aanzien van foutevaluatie volgens het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) uitgaan van maximaal 1% afwijking (ook ten aanzien van getrouwheid). Gemeente Achtkarspelen heeft reeds bepaald dat de verantwoordingsgrens op 1% wordt gesteld, zodat er geen discrepanties tussen het gemeentelijke normenkader en de accountantsregelgeving zullen ontstaan.

Dit geldt voor fouten én onzekerheden. Als deze zich gezamenlijk boven de grens bevinden dan is het vereist aan te geven welke afwijkingen het betreft. Van het college wordt tevens verwacht dat in de paragraaf bedrijfsvoering een toelichting op de rechtmatigheidsverantwoording wordt gegeven en welke acties zij neemt om dergelijke afwijkingen in de toekomst te voorkomen. Om deze verplichting te kunnen invoeren moet onder andere de Gemeentewet, het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) en het BBV nog worden aangepast.

Vooralsnog wordt nog steeds uitgegaan van de invoering per 2022. De wijziging in de verantwoordelijkheden ten aanzien van rechtmatigheid betekent dat het college zelfstandig een controlesystematiek moet inrichten, deze moet laten uitvoeren en over de uitkomsten moet rapporteren middels een rechtmatigheidsverantwoording.

De organisatie heeft al diverse voorbereidende maatregelen genomen, onder andere door over boekjaar 2021 zelf de interne controles uit te voeren, en is actief bezig met de implementatie van dit traject.

9. Overige bevindingen jaarrekeningcontrole

9. Overige bevindingen jaarrekeningcontrole 2021

9.1 Wijziging in verslaggevingsvoorschriften en overige wet- en regelgeving	In de jaarrekening 2021 zijn geen stelsel- of schattingswijzigingen verwerkt. De organisatie heeft de jaarrekening opgesteld conform de bepalingen in het BBV en overige relevante wet- en regelgeving als de Wet Normering Topinkomens (WNT).
9.2 Bevestiging van het college	Wij hebben van het college een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.
9.3 Beperking in reikwijdte van de controle	Er zijn geen meningsverschillen met het management noch de directie geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door de medewerkers en de directie van uw organisatie de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.
9.4 Wet Normering Topinkomens (WNT)	De Wet Normering Topinkomens (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen. Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd, beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging van € 209.000 niet te boven gaan. Daarnaast dient u het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000. Uit de werkzaamheden blijkt dat in 2021 voor de topfunctionarissen (gemeentesecretaris, griffier en adjunct griffier) en overige medewerkers geen sprake van een overschrijding van de grensbedragen en dat de WNT juist is verantwoord in de jaarstukken. <u>Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd</u> In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

9.5 Single Information Single Audit (SiSa-Bijlage)	Middels de SiSa-bijlage die is opgenomen in de jaarrekening legt de gemeente Achtkarspelen verantwoording af over diverse bijdragen van het Rijk. Ten opzichte van voorgaand jaar is het aantal SiSa-regelingen in de jaarrekening significant toegenomen. De procedure die uw gemeente moet naleven bij de aanlevering van de bestanden aan het CBS is niet wezenlijk gewijzigd. Uw gemeente dient in een vast, voorgeschreven stramien een documenten aan het CBS te leveren. Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2021. Hierbij stellen wij de juistheid van de gegevens in de SiSa-bijlage vast. Wij willen benadrukken dat u als gemeente zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren zoals opgenomen in de SiSa-bijlage. Indien een '0' is ingevuld, zijn wij bij uw organisatie nagegaan of deze terecht is verantwoord. Medewerkers van uw gemeente hebben dit aan ons bevestigd. In het kader van de toestandkoming van de SiSa-bijlage merken wij nog het volgende op. Bij de meest recente review van de Audit Dienst Rijk (ADR) van de accountantscontrole van de SiSa-bijlagen 2020 (de zogenaamde single review) hebben wij gemerkt dat deze dienst (zeer)kritisch is op de kwaliteit van de aangeleverde SiSa-bijlagen door de gemeenten en de hierop uitgevoerde accountantscontroles. Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2021 in het kader van SiSa zijn verantwoord. Wij doen dit met een tabel, die wij ook opnemen als er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Per regeling is hierin aangegeven of, en zo ja welke, financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Wij verwijzen hiervoor naar bijlage B bij dit rapport.
9.6 Tozo-regeling	Eén van de maatregelen die het kabinet gebruikt om ondernemers te steunen tijdens de coronacrisis is de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo). Als onderdeel van de controle van de SiSa-bijlage hebben wij deze regeling gecontroleerd. Uw gemeente heeft de uitvoering van de Tozo gemandateerd aan het de gemeente Leeuwarden, welke de werkzaamheden laat uitvoeren door haar Bureau Zelfstandigen Friesland (BZF). Wij hebben afstemming gehad met de accountant van de gemeente Leeuwarden over de controle aanpak en te hanteren materialiteit. Wij hebben vastgesteld dat hieraan bij de uitvoering van de controlewerkzaamheden ten aanzien van de verantwoording van de gemeente Achtkarspelen is voldaan. Derhalve kunnen wij steunen op de op 14 maart 2022 afgegeven goedkeurende controleverklaring van de accountant van de gemeente Leeuwarden. De Nota verwachtingen accountantscontrole schrijft daarnaast voor dat wij een kwalitatieve toets moeten verrichten op uw Misbruik en Oneigenlijk beleid voor de Tozo-regeling. Uw gemeente heeft niet zelfstandig een specifiek M&O-beleid vastgesteld, maar is hierbij aangesloten bij het M&O-beleid van gemeente Leeuwarden. Op basis van de uitkomsten heeft de accountant aan ons gerapporteerd dat de werking van het M&O-beleid is vastgesteld. Tevens heeft gemeente Leeuwarden bij de uitvoering van de interne controles gebruik gemaakt van het Inlichtingen Bureau (IB), die signalen afgeeft wanneer zij twijfelt aan de rechtmatigheid van een aanvraag.

	Aangezien sprake is van een mandaat aan de gemeente Leeuwarden, dient uw gemeente in de SiSa bijlage bij de jaarrekening 2021 ook de Tozo regeling G4 te verantwoorden. Daarin worden dezelfde bedragen / indicatoren vermeld als die de gemeente Leeuwarden verantwoord. Wij hebben vastgesteld dat de bedragen overeenkomen met de Tozo opgave die u van de gemeente Leeuwarden heeft ontvangen (en waarbij een goedkeurende controleverklaring van de accountant van Leeuwarden is gevoegd).
9.7 Fraude als onderdeel van de accountants-controle	In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Hoewel wij een kritische houding hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, willen wij opmerken dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht. Wij hebben een fraudediscussie gevoerd binnen het controleteam en met de ambtelijke organisatie van de gemeente Achtkarspelen. Tijdens dit overleg is gesproken of het management aanwijzingen en of vermoedens heeft gehad voor de mogelijke aanwezigheid materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken. Van het management hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of de werknemers zijn betrokken die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing, of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn voor de jaarrekening. Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die erop gericht waren om het risico van het 'omzeilen' van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben significante en ongebruikelijke transacties met behulp van gegevensanalyses onderzocht. <u>Conclusie:</u> Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2021 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.
9.8 COVID-19 algemeen	In maart 2020 is het Covid-19 virus uitgebroken en na een jaar is nog geen sprake van volledig herstel. Maatschappelijk en economisch heeft dit grote gevolgen en veel organisaties worden financieel geraakt. Ook voor de gemeente Achtkarspelen brengt dit onzekerheden met zich mee. Enerzijds worden de contouren van de economische en maatschappelijke impact van het virus steeds duidelijker, anderzijds is nog steeds sprake van (economische) beperkingen en heeft dit mogelijk ook impact op de door de gemeente te realiseren doelstellingen. In 2021 heeft de gemeente een analyse uitgevoerd van de impact van Covid-19. De uitkomst laat zien dat de benodigde weerstandscapaciteit voor de geïnventariseerde risico's gedekt kunnen worden met het weerstandsvermogen van de gemeente (zie ook hoofdstuk 3.3). Vooralsnog ondervindt de gemeente, in financieel opzicht, geen grote hinder van de Corona-pandemie. Het college schat op basis van de uitgevoerde analyse dat het doorvoeren van een duurzame waardevermindering op de activa van de gemeente niet van toepassing is. De in de jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op een positieve continuïteitsveronderstelling. Hoewel de toekomstige financiële impact van de uitbraak van Covid-19 ten tijde van het opmaken van deze jaarrekening niet duidelijk is, is het college van mening dat op basis van de thans

	beschikbare informatie, de inmiddels genomen maatregelen en de huidige liquiditeitspositie, dat de bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerde continuïteitsveronderstelling niet materieel wordt beïnvloed.
9.9 COVID-19 verwerking in de jaarrekening	De commissie BADO heeft op 26 februari 2021 de ‘Notitie effecten en risico’s voor decentrale overheden vertaald naar de jaarrekening’ uitgebracht. In deze notitie zijn richtlijnen, voorstellen en aandachtspunten opgenomen ten aanzien van de verantwoording van de impact van Covid-19 in de jaarrekening. In de notitie is in hoofdstuk 4.3 opgenomen dat de organisatie de mogelijkheid wordt geboden om een onverplichte paragraaf in de jaarrekening op te nemen. Het college heeft ervoor gekozen om geen separate paragraaf Covid-19 op te nemen in de jaarrekening, maar op diverse onderdelen in de jaarstukken een toelichting op te nemen van de impact van Covid-19. Wij concluderen dat de huidige wijze van toelichten voldoet aan de vereisten zoals voorgeschreven door de commissie BBV en de BADO notitie.
9.10 Stichting Maatschappelijke Organisatie Achtkarspelen (MOA)	De Stichting Maatschappelijke Organisatie Achtkarspelen (MOA) is begin 2017 van start gegaan en gevestigd in een pand op de Molenweg in Surhuisterveen. De MOA biedt MOAi Wurk en MOAi Grien (verbinding met programma 5). Tevens worden er ook mogelijkheden geboden voor mensen met een WMO indicatie. De jaarrekening van MOA wordt voorzien van een zogenaamde samenstellingsverklaring door een Accountant-Administratieconsulent. Er heeft dus geen accountantscontrole plaatsgevonden op de jaarrekening. Wij hebben voor 2021, evenals voorgaande jaren, extra controlewerkzaamheden verricht om, rekening houdend met onze controletoleranties, voldoende en toereikende zekerheid te verkrijgen over de onderlinge financiële transacties. Hierbij hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd.

Bijlagen

Bijlage A – Niet-gecorrigeerde controleverschillen en/of onzekerheden

Toleranties t.b.v. foutenevaluatie (getrouwheid en rechtmatigheid)	Fouten	Onzekerheden
Goedkeuringstolerantie (respectievelijk 1% en 3% van de totale lasten)	€ 1.017.000	€ 3.051.000
Rapporteringstolerantie fouten en onzekerheden (grens waarboven gerapporteerd wordt aan de Raad)	€ 50.000	€ 50.000

Foutenevaluatie	Fouten		Onzekerheden	
Aard van de fouten	Getrouwheid	Rechtmatigheid	Getrouwheid	Rechtmatigheid
n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	€ -	€ -	€ -	€ -

Bevestiging college

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college bevestigt dat geen sprake is van niet- gecorrigeerde fouten die, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening materieel (kunnen) zijn.

Conclusie

Wij hebben op 14 juni 2022 een goedkeurende controleverklaring afgegeven bij de jaarrekening voor zowel de getrouwheid als rechtmatigheid.

Bijlage B – SiSa - Fouten en onzekerheden 2021

Aangezien wij ten aanzien van de SiSa-regelingen geen fouten en/of onzekerheden boven de rapportagetolerantie zoals zie is voorgeschreven in de Nota Verwachtingen Accountantscontrole SiSa 2021 hebben geconstateerd is, zijn er geen bevindingen in onderstaande tabel opgenomen.

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in Euro's	Toelichting fout/onzekerheid
JenV A10	Regeling financiële impuls huisvesting grote gezinnen vergunninghouders			
JenV A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen (SiSa tussen medeoverheden)			
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			
BZK C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen			
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen			
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2020-2022 (OAB)			
OCW D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
IenW E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021			

IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)			
EZK F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie			
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2021			
SZW G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2021			
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2021			
SZW G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021			
SZW G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021			
SZW G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T_gemeentedeel 2021			
SZW G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T_gemeentedeel 2021			
SZW G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen			
SZW G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen			

SZW G4	Tozo 2			
SZW G4	Tozo 3			
SZW G4	Tozo 4			
SZW G4	Tozo 5			
SZW G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gedeerde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T			
SZW G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gedeerde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T			
SZW G12	Gederde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T			
SZW G12	Gederde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T			
SZW G12	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)			
VWS H4	Specifieke uitkering Sport			

VWS H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022			
VWS H12	Regeling Specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken			
VWS H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden			

Strekking controleverklaring rechtmatigheid	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid	Goedkeurend

Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging en overige dienstverlening

Bevestiging onafhankelijkheid

In overeenstemming met de Nederlandse Corporate Governance Code dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van het college en de gemeenteraad.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Achtkarspelen in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Astrium beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersings- maatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Astrium.
- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn

gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen.

- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Astrium wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een audit commissie of algemeen bestuur, overwegen wij ook een van deze beide instanties te raadplegen.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeente

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Astrium, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeente die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.